

i 2 Mar ved de sidste Finantslove, nemlig, at Universitetet skulde spise af sin Kapitalformue, er bleven modtagen af Regjeringen. Den ærede Ordfører for Mindretallet har alt udtalt min Lante, idet han har sagt, at Regjeringen vel har modtaget denne Tilstand, men kun foriel sig, kun for at den vilde søge, saasnart det var muligt, at faae en Opjørelse mellem Kommunitetet og Universitetet og Statskassen, for at komme til en endelig Bestemmelse, der kunde betrygge Universitetets Fremtid. Jeg skal ikke, da ogsaa det allerede er fremhævet af den nævnte ærede Ordfører for Mindretallet, gaa ind paa at vise, hvorledes Universitetet Tid efter anden har overtaget meget betydelige Byrder, der hidtil har været baarne af Statskassen, ja endogsaa Byrder, der havde været baarne af Kommunitetet; men jeg skal gjentagende minde om, at Universitetet i de senere Aar har maattet overtaget andre og saa store Byrder, at det vil være aldeles umuligt andet, end at Universitetet i saa Aar vil komme til at opspise hele sin Kapitalformue. Hvis ikke disse Forslag, som jeg her har tilladt mig at stille, skulde gaa igjennem, saa vil Universitetet komme til at opspise flere Hundrede Tusinde Rigsdaler af sin opsamlende Formue, og Underkuddet vil da, naar vi tage den nye Museumsbygning i botanisk Have og Understøttelserne med, blive over 300,000 Rd., eller 600,000 Kroner, hvoraf maa følge, at Renten til næste Aar vilde blive saameget lavere, og man vil da let se, med hvilken Hurtighed Universitetets Kapitalformue vilde forsvinde. Egeoverfor denne mislige Tilstand, hvori Universitetet saaledes vilde komme, staar Kommunitetet ved sin overordentlig rige Midler, med en Kapitalformue af over 1 Million Rd. Det er bleven fremhævet af Udvalget, at man maatte sørge for, at Kommunitetets Midler blive udelukkende anvendte til Kommunitetets Formaal, som jo, hvad ogsaa den ærede Ordfører for Mindretallet har bemærket, udtrykkelig er at understøtte fattige Studenter. Jeg kan ikke tro, at det høie Thing virkelig skulde ville negte de fattige Studenter at faae den foreslaaede fremtidig forhøiede Understøttelse, hvorpaa de virkelig have et saa fyldigt Krav. Jeg skal fremhæve, at det netop væsentlig er fra de fattige Studenter, som have nydt Godt af Regenten og Kommunitets-Stipendierna, at de fleste store Mænd ere gaaede ud, som have været en Pryd for vort Fædreland og en Pryd for Højskolen, og som have bidraget saa overordentligt til Dplysningens Udbredelse i Danmark. Jeg skal, for at nævne enkelte, nu kun fremhæve, at den uforglemmelige Niassmus Myrup, som var den første, der gav Ideen til det oldnordiske Museum, var en fattig Husmands Søn fra Fyn, at Niels Mathias Petersen, hvis Fortjeneste af det danske Sprog heller aldrig nogensinde vil glemmes, ligeledes var en fattig Husmands Søn fra Fyn, at Rafl, den store Sprogforsker, der havde undersøgt Sprogens Op-

rindelse ligesaa Ganges til Nordpolen, og som har gjort vort Modersmaal saa væsentlig store Gjenester, ligeledes var en fattig Husmands Søn fra Fyn. Jeg føler mig overbevist om, at der ikke er Mange af vore store Mænd ved Universitetet, uden at de ere udgaaede af de Fattiges Klasse, thi det er netop den Betsignelse, der er lagt i Fattigdommen, at sædvanlig, de Fattiges Børn blive til mere end de Riges. Jeg siger ikke altid, der er selvfølgelig Undtagelser; men i Reglen er det netop dem, som under Trængsler og Kamp arbejde sig frem, der bringe det videst. Sa, mine Herrer, jeg tror, at paa samme Tid, hvor man her er saa villig til at yde Understøttelser til fattige Seminarister, til Fattige, der gaa paa Højskoler omkring i Landet, er det ganske besynderligt, at man ikke vil yde Understøttelser til de fattige Studenter. Der fremhæves, som jeg tror altsor ofte en stor, ja altsor stor Modsetning mellem Højskolerne og Universitetet. Jeg paaftaar, at de ere uadskilligt forbundne med hinanden, naar der virkelig skal komme Noget ud af Højskolerne; thi hvorledes skulde Lærerne paa Højskolerne blive dannede, naar de ikke bleve dannede af Lærere, der staa høiere end dem, og hvorledes disse igjen dannes, naar det ikke sker ved Kjøbenhavns Universitet. Jeg maa i det Hele bede dem erindre den store Betydning, som Kjøbenhavns Universitet i Tidernes Løb have haft for det danske Folk og, jeg tilføjer, for dets Frihedsudvikling. Det er Kjøbenhavns Universitet, som i Aarhundreder har baaret hele Dplysningsværket omkring i Landet. Det er væsentligt fra Universitetet og den militære Højskole, at de Mænd ere udgaaede, som have grundlagt den Frihed, vi nu glæde os ved her i Landet; det skal ikke kunne modsiges, at Kjøbenhavns Universitet i den Henseende har spillet en overordentlig stor Rolle, og det skal heller ikke kunne modsiges, at i alle andre Lande rundt om i Eurppa, selv hvor man har de frieste Forsatninger, har man netop anvendt den allerførste Omhu for at udvikle Universiteterne saaledes, at der fra dem kunde udgaa den Dplysning til Folket, som er nødvendig for, at Frihedsværket overhovedet skal kunne befaestes. Jeg skal villig indrømme, at Universitetet som alle menneskelige Institutioner har sine Brøst; men jeg tror, at det er vor Op-gaave saadant som muligt at udvikle Universitetet, at bidrage til, at det mere og mere kan følge Tidens Krav, kan samarbeide med Højskoler og Almueskoler omkring i Landet, at Universitetet kan være Midtpunktet, hvorfra Dplysning traaler ud over det hele Folk. Jeg tror, at man, ved at ville ligesom trykke Universitetet noget, vil bryde et Led i den hele Undervisningskæde, som er absolut nødvendig for, at Alt kan trives og bære Frugt. Jeg tror endelig ogsaa, at Universitetet er af den allerførste Betydning for, at et lille Land som Danmark kan hævde sin Stilling